

«اخبار مکه» منتشر شد



ایبنا: کتاب «اخبار مکه» اثر محمدبن عبدالله ازرقی‌با مهدوی دامغانی از جمله آثاری است که هیچ طالب علمی از آن بی‌نیاز نیست و افرادی مانند هانری فردینان وستنفیلد، خاورشناس شهیر آلمانی بر اعتبار و اهمیت این اثر صحه گذاشته‌اند. محمود مهدوی‌دامغانی افزون بر ترجمه متن تحقیق‌شده اثر و پانوشت‌های محقق، به توضیحی مختصر برای اعلام شخصی، تاریخی و جغرافیایی نیز دست‌زده و با توجه به اینکه متن عربی کتاب کمیاب است برای اطلاع اهل فضل، سلسله روایان آن را حذف‌نکرده و حتی پیوست‌های کتاب در‌باره تجدید ساختمان کعبه در نیمه‌اول قرن یازدهم هجری وبت وبتخانه ذوالخلصه و لوحه داخل کعبه را هم به ترجمه درآورده است. چاپ نخست کتاب «اخبار مکه» اثر ابوالولید محمدبن عبدالله بن احمد ازرقی به ترجمه محمود مهدوی دامغانی با شمارگان هزار نسخه در ۵۹۵ صفحه به بهای ۴۰ هزار تومان از سوی موسسه انتشارات حکمت روانه بازار نشر شده است.

پیشخوان

«تریت تبلیغی»منتشرشد



دومین شماره فصلنامه پژوهش‌نامه تربیت تبلیغی به همت پژوهشکده باقرالعلوم(ع) منتشر شد. این شماره شامل یک سر پژوهه، شش مقاله و یک گفت‌وگو است. در سرپژوهه این فصلنامه به‌موضوع تربیت فرزندان برای آینده از سوی والدین و همچنین به لزوم آگاهی والدین از فناوری‌های روز و کم کردن شکاف بین نسلی با فرزندان اشاره شده است. مقاله دوم به‌موضوع «بررسی تطبیقی موانع موثر بر ازدواج پایدار از منظر روانشناسی اسلامی و انسان‌گرایی» پرداخته است. مقاله سوم با‌موضوع «اسب‌شناسی روش تدریس درس تعلیم و تربیت اسلامی است.

اندیشه

سیرانوش موسوی ▼ بعد از پیروزی انقلاب مشکلات و معضلات علوم انسانی به یکی از مهم‌ترین بحث‌های محافل سیاسی و فرهنگی کشور تبدیل شد و هر متفکری بنا به عقبه فکری خود در باب این مساله نظریه‌پردازی و قلم‌فرسایی می کرد. در این بین بیان نظریات سید احمد فردید از اهمیت بسیاری برخوردار است. به همین بهانه با بهروز فرنو، عضو هیات علمی بنیاد فردید گفت‌وگو کردیم و **نظرگاه فردید را در مورد معضلات علوم انسانی** از او جویا شدیم.



■ **بحث رفع مشکلات و معضلات علوم انسانی از چه زمانی در فضای فکری و سیاسی ایران مطرح شد؟**

اگر بخواهیم راجع به معضلات و مشکلات فرهنگی کشور صحبت کنیم باید بحث را از تحقیق و روش‌های پژوهشی در ادوار مختلف آغاز کنیم. در عصری که ما در آن زیست می‌کنیم مباحث فکری و فرهنگی در سطح جهان در حال بحران هستند و این بحران‌ها و مشکلات صرفا به مسائل فرهنگی ایران اختصاص ندارد بلکه مساله‌ای جهانی است. بحث تفکر و معضلات فکری در دو سه قرن اخیر، فروپاشی ایدئولوژی‌ها و انگاره‌ها، تعارض قدیم و جدید و بحث‌های ما در مورد مدرنیته، مسائل فکری و فرهنگی‌ای است که در عرصه‌های جهانی مطرح شده است. در ایران بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ما سعی داشتیم در جهت یک فرهنگ معنوی گام برداریم. به هر حال این موضوع به نحوی جدی برای ما مطرح شده بود که چگونه از فرهنگ لایتک و سکولار حاکم بر جهان فکری بگذریم و راهی برای تقرب به حقایق معنوی باز کنیم. از زمانی که مساله انقلاب و معارف حکمت معنوی و اسلامی عنوان شده این مساله مطرح بوده و موضوع جدیدی نیست اما اینکه چقدر توانستیم این موضوع را در تحقیقات خود پی بگیریم محل بحث و گفت‌وگو است.

■ **احمد فردید معضلات علوم به‌ویژه در عرصه‌های علوم انسانی را در کجای دانست؟**
قریب به ۵۰ سال پیش مرحوم سیداحمدفردید معضل علوم انسانی را با طرح مساله «غرب‌زدگی» بیان کرد. بعد از طرح این مساله از سوی فردید افرادی چون آل احمد و دیگران این موضوع را پی گرفتند. مرحوم فردید، در طرح مساله غرب‌زدگی دقت حکمی بسیار داشت. در صورتی که مرحوم آل احمد یک برداشت سیاسی- اجتماعی از غرب‌زدگی داشت. بنا به نظرگاه فردید ما یک غرب و یک شرق جغرافیایی نداریم، بلکه مطلب عبارت است از عصرجدیدی که ابتدا از مغرب‌زمین آغاز شده و بعد به همه جای دنیا تسری پیدا کرده است که آن تفکر مدرن و بشرانگار است. پس در

سید احمد فردید

معضلات علوم انسانی از نظرگاه احمدفردید در گفت‌وگو با بهروز فرنو

معنای لفظ اولویت دارد



وهله نخست، بنا به نظر مرحوم فردید این خود غرب‌جغرافیایی است که دچار غرب‌زدگی می‌شود؛ یعنی خود غرب است که ابتدا خودبنیاد می‌شود، سپس این خودبنیادی و مدرنیته به کل عالم و مشرق‌زمین نیز سرایت می‌کند و مشرق‌زمین هم غرب‌زده می‌شود. به این معنا که بنی آدم از نو در عالم جدیدی هیوط می‌کند؛ عالمی که مسبوق به سابقه نیست. در طرح مساله غرب‌زدگی نکته‌ای که مدنظر فردید است این است که اگر مبنایی برای تفکر در این عصر نداشته باشیم، نمی‌توانیم به خودآگاهی حکمی بنابراین وقتی می‌خواهیم در باب مباحث حکمی و فلسفی صحبت کنیم باید به تفکر عصر جدید و خودبنیادی توجه کنیم و ببینیم این مفاهیم از کجا آمده‌اند، چرا که بدون توجه به خودآگاهی حکمی نمی‌توانیم به درک درستی از عالم جدید برسیم و متعاقب آن وضع مناسبی نخواهیم داشت.

■ **روش دستیابی به حقیقت در دستگاه فکری فردید چگونه امکان پذیر می‌شود؟**
وقتی می‌گوییم تحقیق در واقع به حقیقت رجوع می‌کنیم. ما یک واقعیت داریم و یک حقیقت. پرسش از واقعیت در مقام آگاهی و علم است و پرسش از حقیقت در مقام خودآگاهی،

حکمت و فلسفه. پس وقتی می‌خواهیم از واقعیتی پرسش کنیم در سطح اول آگاهی اولویت پیدا می‌کند ولی به هر حال این آگاهی باید مبتنی بر یک خودآگاهی باشد و این علم مبتنی بر فلسفه است علوم انسانی مبتنی بر فلسفه است. پس تحقیق به معنی حقیقی لفظ امکان‌پذیر نیست مگر اینکه آن نظرگاه خودآگاه و حکمی باشد. اگر نباشد تحقیقی صورت نمی‌گیرد و حقیقتی که می‌خواهیم حاصل نمی‌شود؛ یعنی در مراتبی از آگاهی باقی می‌ماند و آن نتیجه‌ای که می‌خواهیم نمی‌توانیم بگیریم.

■ **تحول در علوم انسانی مستلزم چیست؟**
شرط تفکر در این زمان این است که به ماهیت تفکر توجه کنیم. وقتی کسی راجع به حکمت، فلسفه و عرفان بحث‌هایی را مطرح می‌کند باید در ابتدا مشخص کند کدام

عرفان، کدام فرهنگ و کدام فلسفه قدیم و جدید مدنظر اوست. تحول در علوم انسانی و تحقیق در آن مستلزم دقت در اصطلاحات است. باید سوابق اصطلاحات را بیاییم. این شنبوه تحقیق را فردید سعی داشت تعقیب کند و دیگران را نیز به تامل در باب الفاظ کلمات و اصطلاحات فرامی‌خواند. بعضی از اشخاص در انتقاد از نظر فردید می‌گویند که وی فرد ملالغتی بوده و سعی داشته است کلمات را سوراخ کند. من در جواب این افراد باید

بگویم هیچ چیز از کلام و زبان جدا نیست. ما از طریق کلمات است که فکر می‌کنیم. وقتی تفکر آشفته باشد زبان نیز آشفته می‌شود. اگر بخواهیم تفکر را اصلاح کنیم باید در کلمات تامل داشته باشیم. نزدیک شدن به معارف اسلامی نیز مستلزم پرسش از ماهیت فرهنگ و لفظ است. من به خاطر دارم زمانی که در موسسه فرهنگی عضو شورای علمی آنجا بودم موضوع بحث این بود که چگونه باید فرهنگ را تعریف کنیم و من معتقد بودم باید دید لفظ فرهنگ چه به ما می‌گوید. مرحوم فردید در تعریف معنای فرهنگ می‌گفت «فر» پیشوند تعالی است و «هنگ» همان سنگ اوستایی به معنی برکشیدن است پس فرهنگ همان تعلیم و تعلم است- به همین خاطر وزارت آموزش و پرورش تا مدت‌ها وزارت فرهنگ نام داشت-اما دیگر اعضای موسسه معتقد بودند که تعاریف مختلفی از فرهنگ وجود دارد که می‌توانیم آنها را احصا کنیم اما من می‌گفتم تعاریف متفاوت وجود دارد اما از طریق آنها حقیقت مطلب حاصل نمی‌شود. فرهنگ همان گونه که از اصطلاح آن برمی‌آید تعلیم و تعلم است.

■ **تقریبا ۳۰ سال است که در باب معضلات علوم انسانی صرفا طرح مساله می‌کنیم. به نظر شما زمان آن نرسیده که در این مسیر گام‌های جدیدی برداریم؟**

بعد از انقلاب اسلامی ما در پی تحول در تفکر و علوم خود بودیم و هستیم. جهت انقلاب نیز به این سمت رفته است. از منظر مرحوم فردید توجه به ماهیت غرب و غرب‌زدگی بسیار اهمیت دارد. وقتی ما این پرسش را در جامعه‌شناسی و علوم انسانی مطرح می‌کنیم باید فراموش نکنیم که در خود غرب نیز چنین تزلزل‌هایی وجود دارد و بحث‌هایی از این دست که چرا علوم انسانی و معضلات جوامع بشری را حل نکرده است و آمار خودکشی‌ها و متلاشی شدن خانواده‌ها حتی در مدرن‌ترین جوامع رو به افزایش است. پس پرسش از مبانی علوم انسانی در خود غرب هم مطرح است و این گونه نیست که فقط برای ما مهم باشد. اما کسانی که به بحث تحول در علوم انسانی در ایران توجه می‌کنند دقت چندانی نسبت به این موضوع ندارند. این موضوع شخصی و سلیقه‌ای نیست و ربطی به دیدگاه‌های هایدگر، فردید وسایر منتقدان مدرنیته ندارد، هر کس که بخواهد در عالم تفکر کند باید این خودآگاهی را داشته باشد. هایدگر در دهه ۵۰ درس گفتاری را شروع می‌کند- به فارسی نیز ترجمه شده است- تحت عنوان تفکر ما را به چه می‌خواند. این درس گفتار با یک جمله آغاز می‌شود «در زمانه پرسش برانگیز ما حیرت‌انگیز تر از آن چیزی نیست که هنوز فکر نمی‌کنیم» پس ابتدا باید در باب مسائل تامل و تفکر کنیم چرا که بدون تفکر حتی نمی‌توانیم از ارزش‌های انقلاب دفاع کنیم و راه جدیدی پیش‌روی خود بیاوریم.

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید

سید احمد فردید